

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/340298851>

DEĞİŞEN FARKLILIK ve TOPLUMSAL YANSIMALARI

Conference Paper · March 2020

CITATIONS

0

READS

26

1 author:

Gökhan Veli Köktürk

Akdeniz University

11 PUBLICATIONS 5 CITATIONS

SEE PROFILE

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

from westernization to globalization in Turkey [View project](#)

DEĞİŞEN FARKLILIK ve TOPLUMSAL YANSIMALARI

Gökhan V. KÖKTÜRK*

Özet

Farklılık kavramsallaştırmasında, öncelikle kavramın ne şekilde içselleştirildiği başka bir deyişle hangi anlamın atfedildiği belirleyici niteliktedir. Farklılığın zenginlik mi yoksa farklılıkları vurgulamanın ayrışma ve bölünme sebebi mi olduğu özellikle siyasî düşünce hayatında sorun olarak hep karşımıza çıkmaktadır ve konu bu haliyle toplumsal yansımaları açısından öncelikli sırasını korumaktadır. Bu sorunun cevabı toplumsal değişme olgusunda kendini göstermektedir. Başka bir ifadeyle toplumsal değişimin yönünü ve niteliğini belirlediğimiz zaman kuramsal düzeyde farklılıklar konusunu daha anlamlı hale getirebilmemiz mümkündür.

Farklılık konusunda yazmaya, okumaya veya çalışmaya başladığınızda asla göz ardı edemeyeceğiniz değişme olgusudur. Örneğin sosyal değişme biz sosyologlar için neredeyse altın niteliğindedir. Ele aldığımız konuyu farklılık algısında değişme, farklılık tanımlamalarında değişme, farklılık betimlemelerinde değişme gibi başlıklar altında ele alabiliriz. Görüldüğü gibi burada vurgu değişme olgusundadır. Ancak farklılıklar konusundaki değişmeden kasıt toplumsal değişmedir. Başka bir deyişle toplumun bütününe yönelik olarak meydana gelmiş olan veya gelmesi beklenen değişmelerden söz edilir. Değişme olgusu genelde sosyal bilimlerde özelde de biz sosyologlar için gözden uzak tutulmaması gereken bir niteliğe sahiptir. Nitekim toplumların temel dinamiklerindeki değişme toplumsal yapının tümünü etkilemektedir. Bizler araştırmalarımızda ve çalışmalarımızda genelleme yapma isteğini veya ihtiyacını ancak araştırma nesnemiz olan toplum düzeyinde yapabiliriz. Dolayısıyla farklılık algısındaki değişmelerde toplumsal yapının bütününe etkilendiğini söylemek doğru olur. Başka bir açıdan düşünmek gerekirse farklılığa yönelik kavramsallaştırmalar arasında en önemlisi metodolojik açıdan değişme ve dönüşümler ve sosyo-politik düzlemdeki söylemlerde meydana gelen değişme açısından farklılık ele alınabilir.

Anahtar Kelimeler: değişme, farklılık, toplumsal, toplumsal değişme, toplumsal yapı

Abstract

CHANGING DIFFERENCE AND SOCIAL REFLECTIONS

In the conceptualization of difference, first of all the way in which the concept is internalized, in other words, what meaning is attributed to, is decisive. Whether diversity is the cause of wealth or emphasizing differences is the cause of separation and division, especially in the life of political thought, we always come across as a problem and In this case, the issue maintains its priority in terms of social reflections. The answer to this question manifests itself in the phenomenon of social change. In other words, when we determine the direction and quality of social change, it is possible to make the issue of differences at the theoretical level more meaningful.

It is the phenomenon of change that you can never ignore when you start writing, reading or working on difference. For example, social change is almost gold for sociologists. We can consider the subject under the headings such as change in perception of difference, change in definition of difference, change in descriptions of difference. As can be seen here, the emphasis is on change. The phenomenon of change is generally a feature that should not be kept out of sight for social sciences and sociologists in particular. As a matter of fact, the change in the basic dynamics of societies affects the whole social structure. We can do our research and our work to generalize the need or need only at the level of our research object community. Therefore, it is correct to say that the whole social structure is affected in the changes in perception. In other words, the most important of the conceptualizations of difference can be considered in terms of methodological changes and transformations and changes in discourse on the socio-political level.

Keywords: change, difference, social, social change, social structure

Farklılık kavramsallaştırmasında, öncelikle kavramın ne şekilde içselleştirildiği başka bir deyişle hangi anlamın atfedildiği belirleyici niteliktedir. Farklılığın zenginlik mi olduğu yoksa farklılıkları vurgulamanın ayrışma ve bölünme sebebi mi olduğu özellikle siyasî düşünce hayatında sorun olarak hep karşımıza çıkmaktadır ve konu bu haliyle toplumsal yansımaları açısından öncelikli sırasını korumaktadır. Bu sorunun cevabı toplumsal değişme olgusunda kendini göstermektedir. Başka bir ifadeyle toplumsal değişmenin yönünü ve niteliğini belirlediğimiz zaman kuramsal düzeyde farklılıklar konusunu daha anlamlı hale getirebilmemiz mümkündür.

Farklılık olgusuna akademik ilgiyi yoğunlaştırdığımız zaman asla göz ardı edemeyeceğimiz değişme olgusudur. Örneğin sosyal değişme biz sosyologlar için neredeyse altın niteliğindedir. Ele aldığımız konuyu farklılık algısında değişme, farklılık tanımlamalarında değişme, farklılık betimlemelerinde değişme gibi başlıklar altında gösterebiliriz. Görüldüğü gibi burada vurgu değişme olgusundadır.

Ancak farklılıklar konusundaki değişmeden kasıt, toplumsal değişmedir. Yani toplumun bütününe yönelik olarak meydana gelmiş olan veya gelmesi beklenen değişmelerden söz edilir. Değişme olgusu genelde sosyal bilimler, özelden de biz sosyologlar için gözden uzak tutulmaması gereken bir niteliğe sahiptir. Nitekim toplumların temel dinamiklerindeki değişme, toplumsal yapının tümünü etkilemektedir. Bizler araştırmalarımız ve çalışmalarımızda genelleme yapma isteğini veya ihtiyacını ancak araştırma nesnemiz olan toplum düzeyinde yapabiliriz. Dolayısıyla farklılık algısındaki değişmelerde toplumsal yapının bütününe etkilendiğini söylemek doğru olur. Başka bir açıdan düşünmek gerekirse farklılığa yönelik kavramsallaştırmalar arasında, metodolojik açıdan değişme ve dönüşümler, sosyo-politik düzlemdeki söylemlerde meydana gelen değişmelerin en etkilileri olarak ele alınabilir.

Farklılaşma konusunda ilk olarak şu iki başlığı açıklamalıyız. “Farklılıklar bizim zenginliğimizdir” ve “farklılıkları vurgulamak ayrışma sebebidir”. Bu iki farklı bakış açısından ilki küreselleşme söyleminin uzantısıdır. İkincisi ulus devlet yapılanmasına işaret eder. Küreselleşme süreci ile beraber toplumsal yapıdaki farklı oluşlar iyice belirginleştirilerek, sınırları net bir şekilde çizilerek birlikte yaşamaya vurgu yapılır. Farklılıkları vurgulamanın da bölünme sebebi olduğunu düşünmek, bunun tam karşısında yer alır. Nitekim birinci yaklaşımın hesap edemediği konu mikro milliyetçiliğin yükselmesidir. Mikro milliyetçilik beraberinde bizim ülkemizde olduğu gibi toplumsal yapıda terör, kamplaşma gibi sorunları oluşturur. Örneğin İspanya’nın Katalonya bölgesinde elli çeşit farklı kültürden insan vardır ve oradaki toplumsal yapıya yansımaları ise çok kültürlülük şeklindedir. Buna bağlı olarak İspanya Katalonya bölgesinin yönetimi mikro milliyetçilik konusuyla baş etmek zorundadır. Buradan yola çıkarak diyebiliriz ki küreselleşme süreci ile öne çıkan global toplum anlayışı, ki bu anlayış tüm farklılıkları tanıma ve aralarındaki sınırları belirginleştirilmesi esasına dayanır, önceden toplumlara salık verilen toplumsal yapı anlayışında aksaklıklara yol açmaktadır. Aynı zamanda Cohen ve Kennedy (2000:346)’nin vurguladığı gibi küreselleşme sürecinin en önemli faktörlerinden biri farklılaşmanın limitlerini belirlemektir. Bu limit tüm dünyada etnik kimlik üzerine inşa edilmektedir. Bu inşa süreci doğal olarak ulus devlet yapılanmasını rahatsız etmiştir. Eş zamanlı olarak, değişen farklılık anlayışını net bir şekilde pozitivist paradigmanın sorgulanmaya başlamasıyla ortaya çıkan süreçte görmekteyiz. Pozitivist paradigmaya göre kontrol etme, değiştirme ve istediği şekli verme Batı düşünce dünyasının diğer toplumlar için ön gördüğü yapıyı oluşturmaktaydı. Batı düşünce dünyası siyasal zeminde bunu sıklıkla gözler önüne sermiştir. Nitekim 19.yy’da en tepe noktasına ulaşan pozitivist anlayış kainatın, doğanın, toplumun işleyişine yönelik görüşler ortaya koymaktaydı.

Aynı zamanda farklılıkları vurgulama anlayışı beraberinde toplumsal olanı göz ardı etmeye yol açmıştır. Günümüzde de özellikle toplumsal yapımız göz önüne alındığında Fransız devlet felsefesi ve Amerikan Cumhuriyetçi geleneğinin zıt fikirler öne sürmesiyle bu durumun toplumsal yapıda çözüm bekleyen birçok sorunu beraberinde getirmesine yol açmaktadır. Toplumsal yapıda, toplumsal olanı sorgulamaya yol açan önemli iki sorun, mikro milliyetçilik ve köksüzlük sorunlarıdır. Nitekim bu iki sorun küresel olanın ABD olarak algılanmasıyla toplumsal yapıya değişim olarak yansımaya yol açmış ve de ilerlemenin ve gelişmenin yönünü Batı'dan ABD'ye doğru çevirmiştir. Sosyoloji tarihi, modern sosyoloji teorilerinin içinde ele alabileceğimiz Amerikan toplumunu tüm toplumlara örnek toplum olarak göstermesi, toplumsal yapının değiştirilmesi yönünde bir gerekliliği ortaya çıkarmaktadır. Siyasi tercihini Batı'dan yana yapan Türkiye, Fransız devlet felsefesi anlayışını hemen hemen tüm boyutlarıyla Türkçeye çevirmiş ve uygulama çabasına girmiştir. Bu süreçte paydaya sanayi konulmuştur ve ele alınan farklılıklar toplumsal yapı içerisinde değerlendirilmiştir. Başka bir deyişle farklılık aynı toplumsal yapıyı, aynı toplumsal tabakayı ya da aynı sınıfı ifade eder niteliktedir. Amerikan Cumhuriyetçi geleneğin etkin olmasıyla beraber, bu durum sosyolojide modernitenin kendi içinde doğan bir tepki olarak, post-modernitenin oluşmasına yol açmıştır. Farklılık ise paydaya din olgusunun konulmasıdır. Nitekim örnek gösterilen Amerikan toplumu eşitlik ve özgürlük vurgusu yapmaktadır. Toplumlara dini görmesi, din konusundaki eşitlik ve özgürlük uygulamalarını da gündeme getirmiştir.

Günümüzde Türk düşünce hayatında ve dünyadaki öne sürülen görüşlerde Fransız devlet felsefesi ile Amerikan Cumhuriyetçilerinin görüşleri arasında farklılık konusunda çeşitli fikirler öne sürüldüğü görülmektedir. Nitekim Ortaçağda kilise baskısından kurtulan Batı, akli ve bilgiyi sorgulamaya başlamış ve ahlaki bireye yani özneye vurgu yaparak "ben" kavramını öne çıkarmıştır. Bu durum bütünüyle Fransız devlet felsefesi geleneğine uygun bir şekilde işlenmiştir. Ancak ulus devletlerin varlığının ve sınırlarının sorgulanmaya başlamasıyla Amerikan cumhuriyetçilerinin sahip olduğu devlet felsefesi düşünce hayatımızda tartışılmaya başlanmıştır. Fransız devlet felsefesine uygun olarak birlikte yaşamın altı çizilmiş ancak bu görüşe "biz zaten birlikte yaşıyoruz" diyerek karşı çıkmıştır. Bunun sonucunda Amerikan cumhuriyetçilerinin diğer toplumlara salık verdiği birlikte yaşam "çok kültürlülük" adı altında düşünce hayatında tartışılmaya başlanmıştır. Bu tür düşünce eleştirilecek birçok noktaya sahip olmasına rağmen, farklı olarak öne sürülen her unsurun altının çizilmesi ve diğerleri ile arasındaki sınırların belirginleştirilmesi sürecini beraberinde getirmiştir. Bunun sonucunda ise hiç umulmadık ya da beklenmedik bir şekilde mikro milliyetçiliğin yükselmesi söz konusu olmuştur. Nitekim İspanya'da Katalonya bölgesi idarecilerinin en çok şikayet ettiği konu mikro milliyetçilik konusudur. Öyle ki mikro milliyetçilik zaman zaman ve yer yer faşizan ve ırkçı söylem ve uygulamalara ulaşmıştır. Bunun nedeni özellikle kıta Avrupasında ahlaki bireyin öne çıkarılmasına karşı duruşun gelmekte olduğu söylenebilir. Bu sürecin paralelinde toplumsal olanın yok sayılmasına koşut olarak sınırları belirginleştirilen farklı yapılar kendi içlerinde bir köksüzlük sorunu yaşamaktadırlar. Bu köksüzlük sorunu ulus devlet yapılanmasında toplumsal olanın tümüne yönelik olarak teorik düzlemde aşılmış bir sorundur. Ancak küreselleşme sürecinde her bir unsurun köksüzlük sorununu aşmasında sıkıntılar çıkmıştır çünkü her bir unsur ayrı ayrı uluslaşma sürecine kendini kaptırmıştır. Örneğin İspanya iki dünya savaşı arasındaki dönemde bir iç savaşa sahne olmuştur. Bu savaşta İspanya'ya 53 değişik ülkeden yardım gelmiş, bu durumda İspanya'nın Katalonya bölgesinde çok kültürlü yapı isteğinde, 53 farklı kültürü bir araya getirmek hedeflenmiştir. İspanya Katalonya bölgesi yöneticileri mikro milliyetçilik ve köksüzlük sorununu oldukça sık yaşamışlar ve toplumsalı vurgulayan Fransa'nın sıklıkla yardımına başvurmuşlardır.

Farklılık konusundaki değişme kuramsal olarak modernizme karşı duyulan tepkinin bir yansıması şeklindedir. Nitekim modernizm bizlere kalıplar halinde düşünmeyi, kalıplar şeklinde yaşamayı salık vermektedir. Bu durum özellikle sosyolojide farklılaşma ve tabakalaşma teorileri ile kendini bir şekilde göstermektedir. İlerleyen süreçte post-modernizmin ortaya çıkışı ve siyasi yapıda etkili olması, modernizmin eleştirisi üzerine kurulu ve büyük oranda farklılık algısı inşa edilmiş bir süreçtir. Bu görüşe göre modernizmin önermiş olduğu kalıplara karşı koymak suretiyle herkes post-modern olmuştur. Bu durum kendini en net cinsiyet ve kimlik farklılıklarının uygulanmasında göstermiştir. Ancak burada dikkat edilirse cinsiyet ve kimlik üzerine farklılıklar vurgulanırken beşeri sermaye aynıdır. Başka bir deyişle toplumsalı ya da toplumsal olanı yok sayan farklılık anlayışı kemikleşmiş modernizm kalıplarına karşı savunmasız kalmıştır.

Bu bağlamda farklılık konusunda en önemli göze çarpan değişim iki noktada toplanabilir: Birincisi pozitivistin sorgulanmasıyla başlayan köklü değişim, ikincisi ise sosyo-politik söylemlerdeki ulus devlet yapılanmasına aykırı söylemlerdir. Pozitivist paradigmanın incelenmesi belki de temelini oluşturan değiştirme, kontrol etme ve istediği şekli verme anlayışının, toplumsal yapıdaki farklılıklar temelinde sorgulanmaya başlanmasına neden olmuştur. Bu süreçte farklılıkların öne çıkarılmasıyla ve ulus devlet yapılanmasını reddederken ortaya çıkan boşluklar mikro milliyetçiliğin etkisiyle küçük ulusların tekrar bir ulus devlet yapılanmasına girmesiyle karşılaşmaktayız. Nitekim bu fikir insanların başına Hitler, Mussolini ve Stalin gibi belaları açmıştır.

Farklılık konusunda sosyoloji teorileri kayıtsız kalmamıştır. Farklılaşma ve tabakalaşma teorileri adı altında sosyolojik düşüncenin önerileri ortaya konulmuştur. Ancak günümüzdeki farklılık anlayışında önemli bir ayrıntı vardır. Şöyle ki: Toplumsalı yani toplumun bütününe ait olanı ortaya koymayı reddeden başka bir deyişle toplumsalın sonunun geldiğini düşünen yaklaşım, bu konudaki sosyoloji teorilerine zıt bir yaklaşım izlemiştir. Zira toplum sosyolojinin araştırma nesnesidir. Toplumsala yani toplumun bütününe yönelik bilgiyi göz ardı etmek bu konudaki metodolojik farklılığı görmeyi gerektirir. Sosyoloji bu anlamda bütüncü yaklaşımdan uzaklaşmış ve modern toplum olmadan sosyolojinin varlığı sorgulanır hale gelmiştir. Eğribe(2011:119)'in vurguladığı gibi günümüzde ABD önderliğindeki küreselleşme süreci Batı dünya egemenliğini pekiştirmede önemli bir toplumsal değişme örneğidir. Toplumsal değişme sosyolojinin ve diğer toplum bilimlerinin bu anlamda en önemli kavramlarından birini oluşturmaktadır. Modern toplum teorilerinde farklılaşmayı ve tabakalaşmayı ele alırken, farklılığın aynı tabakalar içinde olması söz konusudur. Yani aynı tabakadaki insanlar içinde yaş, eğitim durumu, cinsiyet, meslek grubu gibi farklılıklardan söz etmek mümkündür. Touraine(2011:203) 'nın belirttiği gibi sanayi toplumundan sonra ortaya çıkan yeni toplum biçimlerine yönelik sosyoloji teorileri açıklamalar getirmiş, yaşanan gelişmeleri farklılıklar temelinde toplumsal olanın sonu şeklinde ifade etmişlerdir. Sosyoloji teorileri yaşanan bu köklü değişimi, sanayi toplumundan günümüzde olduğu gibi modern topluma doğru değişim süreci içinde ele almıştır. Görüldüğü gibi sosyoloji teorileri değişim olgusunun altını önemle çizmiştir. Ancak modern toplumun olmaması bu farklılaşmayı günümüzde özellikle kimlik üzerine inşa etmeyi gündeme getirmiş, aidiyet ve öteki konularında, modernitenin sunduklarının dışında bilgi ortaya konulmuştur. Nitekim tüm dünyayı düşünerek ve global toplum çağrısı yapılarak farklı olan, kimliklere göre tanımlanmış, modern anlamda toplumla toplumsalı araştırma konusu dışına çıkararak bir yaklaşım sergilenmiştir.

Bu bağlamda Alman sosyoloji geleneği, bu konunun net bir şekilde değişme olgusu ile ilgili açıklamasını ve anlamlandırmasını gerçekleştirmiştir. Alman sosyoloji geleneğinde toplumsal ihtiyaçlar ve bireysel ihtiyaçların değişmeye başladığının altı çizilmiş ve bu durum toplumsal alanın değişmesi

başlığı altında ele alınmıştır (Doğan, 2013:245).Toplumsal alandaki değişme küreselleşme süreciyle beraber toplumsal olanın ne anlama geldiği ve bunun aslında küreselleşmeyle beraber uluslararası aktörlerin ne amaçla kullandığı farklılaşma olgusunda başka bir boyuttur. Zencirkıran (2017:81)'nın belirttiği gibi küreselleşme süreci, bu farklı boyutu kültürel alanda ele alır. Küreselleşme süreci yerel, bölgesel, ulus devlet sınırlarını sorgulayan hatta ulus devlet sınırlarını aşındıran küresel etkileşim sürecini arttırmaktadır. Bu anlamda yaşanan küreselleşme süreci homojen bir kültürel yapı ön görürken, farklılıkların sınırlarını belirleyerek kendi içerisinde çelişmektedir.

Connolly (1995)'nin belirttiği gibi Batı dünyası öteki olanla ve farklı olanla coğrafi keşiflerden sonra karşılaşmıştır. Bunun sonucunda Batı kendinde olmayanı farklı ve öteki olarak görmüş ve stratejik planlarında farklı olanı ve öteki olanı kendinde olmayana göre tanımlamıştır. Tarihsel gelişim süreci içinde bu tanımlama din temelinde yapılmaya başlanmış, sonradan ise her düşünürün, post-modernizme öykünmesi sonucu farklılıklar, kimlik ve cinsiyet üzerine inşa edilmiştir. Pozitivist paradigmanın yükselmesiyle yaratıcı öznenin dikkate alınmaması ve her şeyin belli kurallar ve kalıplar içinde düşünülmesi Batı dünyasının yaptığı farklılık tanımında temel unsurdur.

Sosyolojik teorilerin geçmiş ve gelecek açısından değerlendirmesini yaptığımızda farklılık ve öteki tanımlamasındaki değişiklik ve sistem tartışmalarının ön planda olduğunu görebiliriz. Sosyolojik teori, post-modern akımın öne çıkmasından önce farklılaşma ve tabakalaşmaya ilişkin görüşlerini öne sürmüştür. Batı düşünce dünyası, Spencer'a göre teorik açıdan bir harmoniye gidilecek iken, bunun karşısında Weber ise farklılaşmanın kurallarını ortaya koymuştur (Waters, 1994:291-311). Tüm bunların yanında farklılık konusunda önemli teorik görüşler öne süren Marks ise farklılaşmayı meta temelinde ele alarak, Durkheim'ın iş bölümü sürecinde farklılaşmayı ele almasına farklı bir yaklaşım getirmiştir.

Sosyolojik teori, farklılaşmayı değerlendirirken sınıf üzerinden çeşitli yaklaşımlara sahiptir. Burada dikkati çeken nokta farklılaşmanın, sınıf içindeki farklılaşma olarak sunulmasıdır. Başka bir deyişle erkek ve kadın meslek grupları, gelir düzeyleri, çocuk sayıları gibi değişkenler aynı tabaka içinde ele alınmıştır (Waters, 1994:322). Modernizmden post-modernizme geçişte, sosyolojinin araştırma nesnesinin modern toplum olduğu görüşü yok sayılmaya başlandığı zaman, farklılıklar ise kimlik ve cinsiyet üzerine inşa edilmeye başlanmıştır. Özcan(2011:130)'nın belirttiği gibi aslında birbirine ters veya karşıt süreçler gibi algılanan küreselleşme ve yerelleşme, eş zamanlı ve birbirini destekleyen süreçlerdir. Bu süreç sonunda amaçlanan ulus devletlerin sınırlarının dağılması ve dünyada yerel olana doğru gidişat hedeflenmektedir.

Sonuç olarak, küreselleşmenin bir ütopya mı yoksa distopya mı olduğu yönündeki tartışma günümüz sosyal düşünce gelişiminin içinde son dönem olarak nitelendirilebilir. Küreselleşmenin sadece ekonomik küreselleşme olarak yaygınlaşması, diğer unsurlarının eksik kalmasına yol açmıştır. Tüm dünyada gelişen sosyal hareketler toplumlararası paydaya etnik kimlik veya din olgusunun konulması sonucunda sekteye uğramıştır. Daha önce belirtildiği gibi, küreselleşmenin önünde mikro milliyetçilik ve köksüzlük, iki önemli sorun olarak durmaktadır. Sosyolojik teoriler dahil olmak üzere, farklılaşmanın bileşenlerinin ve anlamlarının değişime uğradığı gözlemlenmektedir. Nihayetinde farklılaşmanın değişmesiyle ait olma, öteki olma, vatansever olma gibi kavramların toplumsal değişimin etkisiyle yeniden tanımlandığını ve sosyo-politik düzlemde yeniden ele alındığını gözlemlemek mümkündür. Ancak bunun yanında asıl gözden kaçırılmaması gereken, sosyolojinin farklılıklar konusunda değişme olgusunu göz önüne alarak iyi bir şekilde yapılandırıldığıdır. Nitekim sosyoloji toplumsal veya bireysel

düzeyde olsun, sınırların belirlenmesi konusunda yeterli teorik birikime sahiptir. Günümüzdeki tek fark, toplum düzeyinde değil de küresel düzeyde görüşlerin öne sürüldüğünü görmektir. Doğal olarak yaşanan bu hızlı değişim süreci, küresel ve toplumsal düzeyde farklı yansımalara yol açmıştır.

KAYNAKÇA

Cohen, Robin.Kennedy, P.(2000) Global Sociology, Macmillan Press Ltd, London.

Connolly, William E.(1995) Kimlik ve Farklılık, Çev.Ferma Lekesizalın.Ayrıntı yayınları, İstanbul.

Doğan, Necmettin. (2013) Alman Sosyoloji Geleneği, Kitabevi yayınları, İstanbul.

Eđribel, Ertan.(2011) Toplumsal Değişme mi, Toplumsal Çözölme mi, Değişim Sosyolojisi Dünyada ve Türkiye’de Değişme, Ed:Ertan Eđribel ve Ufuk Özcan, Sosyoloji Yıllığı 21, Kitabevi yayınları, İstanbul.

Özcan, Ufuk.(2011) 1980 Sonrası Dönemde Türkiye’de Merkezi Yönetimin Dönüşümü ve Yerel Yönetimlerin Güçlenmesi, Değişim Sosyolojisi Dünyada ve Türkiye’de Değişme, Ed:Ertan Eđribel ve Ufuk Özcan, Sosyoloji Yıllığı 21, Kitabevi yayınları, İstanbul.

Touraine, Alain. (2011) Eşitliklerimiz ve Farklılıklarımızla Birlikte Yaşayabilecek miyiz?,Yapı Kredi yayınları, İstanbul.

Waters, Malcolm.(1994) Modern Sociological Theory,SAGE Pub., British Library Cataloguing.

Zencirkıran, Memet.(2017) Sosyoloji, Dora yayınları, Bursa.